

Otrdiena, 2013. gada 12. marts

P7\_TA(2013)0074

## Dzimumu stereotipu izskaušana Eiropas Savienībā

**Eiropas Parlamenta 2013. gada 12. marta rezolūcija par dzimumu stereotipu izskaušanu Eiropas Savienībā (2012/2116(INI))**

(2016/C 036/03)

*Eiropas Parlaments,*

- ņemot vērā Ceturtajā pasaules konferencē par sievietēm 1995. gada 15. septembrī pieņemto Pekinas deklarāciju un rīcības platformu un Eiropas Parlamenta 2000. gada 18. maija rezolūciju par Pekinā pieņemtās rīcības platformas pārraudzību<sup>(1)</sup>, Parlamenta 2005. gada 10. marta rezolūciju par Ceturtās pasaules sieviešu konferences – Rīcības platforma (Pekina + 10) lēmumu izpildes kontroli<sup>(2)</sup> un Parlamenta 2010. gada 25. februāra rezolūciju par Pekinu + 15 – ANO rīcības platformu dzimumu līdztiesībai<sup>(3)</sup>,
- ņemot vērā ANO 1979. gada Konvenciju par jebkuras sieviešu diskriminācijas izskaušanu (CEDAW),
- ņemot vērā Līguma par Eiropas Savienību 2. pantu, kurā ir uzsvērtas dalībvalstu kopīgās vērtības, piemēram, plurālisms, diskriminācijas nepieļaušana, tolerance, taisnīgums, solidaritāte un sieviešu un vīriešu līdztiesība,
- ņemot vērā Līguma par Eiropas Savienības darbību (LESD) 19. pantu, kurā minēta cīņa pret diskrimināciju dzimuma dēļ,
- ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes 2006. gada 5. jūlija Direktīvu 2006/54/EK par tāda principa īstenošanu, kas paredz vienlīdzīgas iespējas un attieksmi pret vīriešiem un sievietēm nodarbinātības un profesijas jautājumos (pārstrādāta versija)<sup>(4)</sup>, un Padomes 2004. gada 13. decembra Direktīvu 2004/113/EK, ar kuru īsteno principu, kas paredz vienlīdzīgu attieksmi pret vīriešiem un sievietēm attiecībā uz pieeju precēm un pakalpojumiem, preču piegādi un pakalpojumu sniegšanu<sup>(5)</sup>,
- ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes 2002. gada 23. septembra Direktīvu 2002/73/EK, ar kuru groza Padomes Direktīvu 76/207/EEK par tāda principa īstenošanu, kas paredz vienlīdzīgu attieksmi pret vīriešiem un sievietēm attiecībā uz darba iespējām, profesionālo izglītību un paaugstināšanu amatā, kā arī darba nosacījumiem<sup>(6)</sup>,
- ņemot vērā Padomes 1998. gada 2. decembra secinājumus, kuros paredz Pekinas rīcības platformas īstenošanas ikgadējā novērtēšanā ietvert kvantitatīvus un kvalitatīvus rādītājus un kritērijus,
- ņemot vērā ES ministru 2005. gada 4. februāra kopējo deklarāciju par dzimumu līdztiesību, kas pieņemta saistībā ar Pekinas rīcības platformas 10 gadu perioda pārskatīšanu un kurā cita starpā no jauna pausts stingrs atbalsts Pekinas deklarācijai un rīcības platformai un ietverta apņemšanās tās pilnīgi un efektīvi īstenot,
- ņemot vērā Padomes 2005. gada 2. un 3. jūnija secinājumus, kuros dalībvalstis un Komisija tiek aicinātas stiprināt institucionālos mehānismus dzimumu līdztiesības veicināšanai un izveidot sistēmu Pekinas rīcības platformas īstenošanas novērtēšanai, lai radītu konsekventāku un sistemātiskāku attīstības uzraudzību,
- ņemot vērā Eiropas Dzimumu līdztiesības paktu 2011.–2020. gadam, ko 2011. gada martā pieņēma Eiropadome<sup>(7)</sup>,

<sup>(1)</sup> OV C 59, 23.2.2001., 258. lpp.

<sup>(2)</sup> OV C 320 E, 15.12.2005., 247. lpp.

<sup>(3)</sup> OV C 348 E, 21.12.2010., 11. lpp.

<sup>(4)</sup> OV L 204, 26.7.2006., 23. lpp.

<sup>(5)</sup> OV L 373, 21.12.2004., 37. lpp.

<sup>(6)</sup> OV L 269, 5.10.2002., 15. lpp.

<sup>(7)</sup> Padomes 2011. gada 7. marta secinājumu pielikums.

Otrdiena, 2013. gada 12. marts

- ņemot vērā Komisijas 2010. gada 21. septembrī iesniegto sieviešu un vīriešu līdztiesības stratēģiju (2010–2015) un tai pievienoto dienestu darba dokumentu par stratēģijas īstenošanas pasākumiem (COM(2010)0491, SEC(2010)1080),
  - ņemot vērā Parlamenta 2008. gada 3. septembra rezolūciju par to, kā tirdzniecība un reklāma ietekmē sieviešu un vīriešu līdztiesību <sup>(1)</sup>,
  - ņemot vērā Parlamenta 2012. gada 13. marta rezolūciju par sieviešu un vīriešu līdztiesību Eiropas Savienībā – 2011. gads <sup>(2)</sup>,
  - ņemot vērā Reglamenta 48. pantu,
  - ņemot vērā Sieviešu tiesību un dzimumu līdztiesības komitejas ziņojumu (A7-0401/2012),
- A. tā kā LESD 8. pantā ir noteikts – veicot savas darbības, Savienība tiecas novērst nevienlīdzību starp sievietēm un vīriešiem un sekmēt vienlīdzību;
- B. tā kā, neraugoties uz zināmu progresu daudzās dalībvalstīs, daudzas sievietes joprojām uzņemas nesamērīgi lielu pienākumu daļu bērnu audzināšanā un citu apgādājamo aprūpē; tā kā stereotipu noturīgums rada šķēršļus ģimenes un mājsaimniecības pienākumu sadalei starp sievietēm un vīriešiem un kavē vienlīdzības panākšanu darba tirgū;
- C. tā kā stereotipi joprojām pastāv visos sabiedrības līmeņos un visās vecuma grupās, ietekmējot to, kā mēs viens otru uztveram caur vienkāršotu pieņēmumu prizmu, kuras pamatā ir sociāli izveidojušās normas, prakse un uzskati, ko bieži rada un sekmē kultūras un reliģiskie aspekti un kas atspoguļo varas sadalījuma pamatprincipus;
- D. tā kā ir jāizskauž visi tiešie un netiešie dzimumu diskriminācijas veidi, lai sievietēm garantētu tiesības uz vienlīdzīgu attieksmi un mainītu kultūras radīto uzskatu, ka sievietes daudzējādā ziņā ir pasīvas vai mazāk spējīgas nekā vīrieši;
- E. tā kā tradicionālajām dzimumu lomām un stereotipiem joprojām ir būtiska ietekme uz sieviešu un vīriešu pienākumu sadalījumu mājās, darbavietā un sabiedrībā kopumā, sievietes bieži vien attēlojot kā mājsaimnieces un bērnu aprūpētājas, savukārt vīriešus – kā naudas pelnītājus un aizstāvjus; tā kā dzimumu stereotipi nostiprina vēsturiskos šķēršļus dzimumu līdztiesības panākšanai un ierobežo sieviešu nodarbinātības un individuālās attīstības iespējas, neļaujot viņām pilnvērtīgi realizēt savu potenciālu kā personām un ekonomikas dalībniecēm, un tāpēc rada ievērojamus šķēršļus līdztiesības panākšanai starp sievietēm un vīriešiem;
- F. tā kā dzimumu lomas veidojas un tiek noteiktas dažādu sociālo ietekmju rezultātā, jo īpaši ar plašsaziņas līdzekļiem un izglītību, un to izveide notiek bērnības un pusaudžu gadu socializācijas laikā, tādējādi ietekmējot cilvēkus visā viņu mūža garumā;
- G. tā kā sievietes lauku reģionos ir vēl vairāk pakļautas diskriminācijai un dzimumu stereotipiem nekā sievietes pilsētu reģionos un sieviešu nodarbinātības līmenis laukos ir zemāks nekā pilsētās;
- H. tā kā dzimumu stereotipiem bieži vien pievienojas citi stereotipi, piemēram, tādi, kas ir diskriminējoši vecuma, migrācijas statusa, dzimumorientācijas, invaliditātes un tml. faktoru dēļ, un tāpēc tie vairāk ietekmē sievietes ar vairākām identitātēm;
- I. tā kā vardarbība pret sievietēm ir cilvēktiesību pārkāpums, kas ietekmē visus sociālos, kultūras un ekonomikas slāņus;

<sup>(1)</sup> OV C 295 E, 4.12.2009., 43. lpp.

<sup>(2)</sup> Pieņemtie teksti, P7\_TA(2012)0069.

Otrdiena, 2013. gada 12. marts

### **Plašsaziņas līdzekļi un kultūra**

- J. tā kā plašsaziņas līdzekļos, saziņā un reklāmā joprojām bieži ir sastopama dzimumu diskriminācija un tā sekmē dzimumu stereotipu izplatīšanos, jo īpaši, attēlojot sievietes kā seksa objektus, lai veicinātu tirdzniecību; tā kā, piemēram, reklāmās sievietes kā darbiniece vai speciāliste parādās 27 % gadījumu, taču 60 % gadījumu ir attēlotas sievietes, kuras veic mājas darbus vai pieskata bērnus; tā kā tomēr arī reklāma un plašsaziņas līdzekļi var būt spēcīgs katalizators stereotipu un dzimumu aizspriedumu apkarošanā;
- K. tā kā bērni jau ļoti agrā vecumā saskaras ar dzimumu stereotipiem, kas redzami uzvedības paraugmodeļos, kurus popularizē televīzijas seriālos un pārraidēs, diskusijās, spēlēs, videospēlēs un reklāmās, studiju materiālos un izglītības programmās, skolā valdošajā attieksmē, ģimenē un sabiedrībā un kuri iespaido bērnu uzskatus par vīriešu un sieviešu vēlamu uzvedību un ietekmē visu viņu tālāko dzīvi un turpmākos mērķus;
- L. tā kā sabiedriskajā telpā veidotais meiteņu tēls mazina viņu vērtību sabiedrības acīs un veicina vardarbību pret meitenēm; tā kā plašsaziņas līdzekļiem var būt pozitīva izglītojoša loma, tomēr tajos ir plaši izplatīti stereotipi par mazām meitenēm, un tie bieži pastiprina tradicionālo attieksmi un uzvedību, tostarp reklāmās un bērnu raidījumos;
- M. tā kā televīzijas pārraidēs, datorspēlēs un mūzikas videoklipos aizvien vairāk ir vērojama tendence, daļēji komerciālu nolūku dēļ, attēlot izaicinoši ģērbtas sievietes seksuālās pozās, līdz ar to vēl vairāk sekmējot dzimumu stereotipus; tā kā jauniešiem paredzētu dziesmu tekstiem ir seksuāli provokatīvs raksturs, kas bieži veicina vardarbību pret sievietēm un meitenēm;
- N. tā kā jaunas sievietes un vīriešus lielā mērā ietekmē pornogrāfijas jaunais statuss kultūrā; tā kā "pornogrāfijas integrācija", kas ir aktuāls kultūras process, kurā pornogrāfija kļūst par ikdienas dzīves sastāvdaļu kā aizvien plašāk pieņemts, nereti idealizēts kultūras elements, sevišķi izpaužas jauniešu kultūrā, sākot ar pusaudžiem paredzētām televīzijas pārraidēm un dzīvesstila žurnāliem un beidzot ar mūzikas videoklikiem un reklāmām, kuru mērķauditorija ir jaunieši;

### **Izglītība un apmācība**

- O. tā kā formālās pamatzglītības, vidējās un augstākās izglītības pieejamība un meitenēm un zēniem pasniegto mācību programmu saturs ir būtisks faktors, kas ietekmē dzimumu atšķirības, un attiecīgi – iespējas un tiesību pieejamību; tā kā, lai gan visā visumā var šķist, ka gan meitenēm, gan zēniem ES izglītība ir vieglāk pieejama, salīdzinot ar citām pasaules daļām, tomēr ir jānorāda, ka izglītības sistēmu un iespēju pieejamības un pilnvērtīgas izmantošanas ziņā meitenes un zēni nav vienlīdzīgā stāvoklī; tā kā, jo īpaši meitenēm, kas pārstāv minoritātes, piemēram, meitenēm no romu kopienas, migrantēm, patvēruma meklētājām, bēglēm un invalīdēm joprojām atsevišķās valstīs ir jāsaskaras lielām izglītības pieejamības problēmām;
- P. tā kā bērni jau ļoti agrā vecumā spēj uztvert vienlīdzības jēdzienu un vienlīdzības atzišana audzināšanas procesā var bērniem iemācīt dzimumu stereotipu nepieļaušanu;
- Q. tā kā stereotipi, kas joprojām pastāv par sievietēm pieejamās izglītības un profesijas izvēles iespējām, sekmē nevienlīdzības saglabāšanos; tā kā izglītība un apmācība joprojām sekmē dzimumu stereotipus, jo sievietes un vīrieši bieži izvēlas tradicionālus izglītības un apmācības virzienus, kas nopietni atsaucas uz darba tirgu, ierobežojot profesionālās darbības dažādību un nereti novirzot sievietes uz mazāk novērtētām un zemāk atalgotām profesijām;
- R. tā kā izglītības procesā zēni un meitenes joprojām netiek iedrošināti vienādi izrādīt interesi par visiem mācību priekšmetiem, jo īpaši mācību priekšmetiem zinātnes un tehnikas jomā;
- S. tā kā, lai gan daudzas Eiropas valstis iekļauj dzimuma aspektu profesionālajā orientācijā, tās mērķauditorija parasti ir meitenes, iedrošinot viņas izvēlēties profesijas tehnoloģiju vai zinātnes jomā, un netiek īstenotas iniciatīvas, lai mudinātu zēnus apsvērt profesionālo darbību izglītības, veselības vai humanitāro zinātņu jomā;

Otrdiena, 2013. gada 12. marts

**Darba tirgus**

- T. tā kā izglītībā un apmācībā valdošajiem dzimumu stereotipiem ir spēcīga ietekme darba tirgū, kur sievietēm joprojām ir jāsaskaras ar horizontālo un vertikālo segregāciju, un tā kā tas sekmē situāciju, ka konkrētas nozares joprojām tiek uzskatītas par "vīrišķīgām" (vīriešu īpatsvars pārsniedz 85 %) un attiecīgi to darba samaksas līmenis ir augstāks nekā nozarēs, kuras tiek uzskatītas par "sievšķīgām" (sieviešu īpatsvars pārsniedz 70 %); tā kā kopumā sievietes vairāk strādā zemāka sociālekonomiskā statusa darbvietās un tas apdraud arī viņu pašpārliecinātību un pašcieņu;
- U. tā kā dzimumu stereotipi darba tirgū joprojām ierobežo sieviešu piekļuvi noteiktām nozarēm, piemēram, inženierzinātnēm, ugunsdzēsībai, rūpniecībai, celtniecībai, namdara profesijai, mehānikas, tehniskajām un zinātnes nozarēm un jaunajām tehnoloģijām, taču ierobežo arī vīriešu piekļuvi bērnu aprūpes nozarei (vecmāšu, bērnu audzinātāju u.c. profesijām);
- V. tā kā pilnvērtīgāka zināšanas par darba tirgū esošajām darbvietām sekmētu labāku jebkāda veida profesionālās apmācības kursu pieejamību;
- W. tā kā dzimumu stereotipi nav produktīvi un veicina dzimumu dalīšanu profesijās darba tirgū, tādējādi palielinot vīriešu un sieviešu darba samaksas atšķirību;
- X. tā kā ES par līdzvērtīgu darbu 2010. gadā sievietes joprojām pelnīja vidēji aptuveni par 16,4 % mazāk nekā vīrieši un 2011. gadā samaksas atšķirības vidējais rādītājs atsevišķās dalībvalstīs pārsniedza 22 %; tā kā, lai gan minētajai darba samaksas atšķirībai ir daudz sarežģītu iemeslu, daudzi no šiem iemesliem bieži izriet no dzimumu stereotipiem un no tā, ka sievietes tiek uztvertas tikai no tradicionālā lomu viedokļa;
- Y. tā kā attiecībā uz darba un privātās dzīves saskaņošanu sievietes kopumā ir nesamērīgi pārstāvētas "elastīgās darbvietās" un nepilna laika darbvietās, kas liecina par joprojām pastāvošo tradicionālo uzskatu, ka sieviešu galvenā atbildība ir rūpes par ģimeni, liekot viņām izvēlēties nepilna laika darbvietas ar elastīgu darba laiku vai īstermiņa darbvietas un ierobežojot viņu iespējas darba tirgū un profesionālajā izaugsmē;
- Z. tā kā pārtraukums sievietes profesionālajā darbībā dzemdību vai bērnu kopšanas atvaļinājuma dēļ palielina vīriešu un sieviešu darba samaksas un pensijas atšķirību;

**Ekonomisko un politisko lēmumu pieņemšana**

- AA. tā kā Komisijas 2011. gada pētījums atklāj, ka 2012. gadā Eiropas Savienībā sievietes pārstāvēja 14 % no valdes locekļiem lielākajos biržas sarakstā iekļautajos uzņēmumos, kas liecina par tā dēvēto "stikla griestu" pastāvēšanu, apgrūtinot sieviešu iespējas ieņemt augstākā līmeņa vadības amatus un vienādas profesionālās izaugsmes iespējas;
- AB. tā kā, neraugoties uz pēdējos gados panāktajiem uzlabojumiem, sievietes joprojām ir nepietiekami pārstāvētas politisko lēmumu pieņemšanā vietējā, valstu un ES līmenī; tā kā sieviešu pārstāvība valstu valdībās un parlamentos palielinājās no 21 % 2004. gadā līdz 23 % 2009. gadā, savukārt sieviešu pārstāvība Eiropas Parlamentā palielinājās no 30 % 2004. gadā līdz 35 % 2009. gadā;
- AC. tā kā dzimumu stereotipi un seksisms joprojām dominē gan politiskajās, gan ekonomiskajās lēmēj institūcijās, regulāri pieļaujot dzimumu diskriminējošas piezīmes un uzņēmīgas gadījumus, tostarp dažus pret sievietēm vērstus seksuālās uzņēmīgas un vardarbības veidus;
- AD. tā kā dzimumu stereotipi ir jāizskauž, jo īpaši uzņēmumu līmenī, kur lielākajā daļā vadošo amatu ir vīrieši, jo tie veicina jaunu sieviešu centienu ierobežošanu un samazina tiekšanos pēc augstiem vadošajiem amatiem finanšu, ekonomisko un politisko lēmumu pieņemšanā gan publiskajā, gan privātajā jomā,

Otrdiena, 2013. gada 12. marts

### **ES rīcība**

1. norāda uz nopietnu virzības trūkumu, īstenojot ES un vairāku valdību saistības, kas tika ietvertas Pekinas rīcības platformā, un uzsver nepieciešamību pēc jauniem rādītājiem dzimumu stereotipu jomā un analītiskiem pārskatiem ES līmenī, kā arī aicina Eiropas Dzimumu līdztiesības institūtu risināt šo jautājumu;
2. norāda – lai gan ES ir paudusi apņemšanos veicināt vīriešu un sieviešu līdztiesību, joprojām trūkst tiesību aktu, kas paredz sieviešu diskriminācijas nepieļaušanu un dzimumu līdztiesības nodrošināšanu sociālā nodrošinājuma, izglītības un plašsaziņas līdzekļu, nodarbinātības un algu jomā; uzsver nepieciešamību pastiprināt spēkā esošo tiesību aktu īstenošanu šajās jomās un izstrādāt jaunus tiesību aktus; aicina Komisiju integrēt dzimumu līdztiesības jautājumu visās politikas jomās, jo tādā veidā tiks veicināts Eiropas darbaspēka izaugsmes potenciāls;
3. aicina Komisiju un dalībvalstis efektīvi izmantot Eiropas Sociālo fondu (ESF) ilgtermiņa stratēģijām, lai palīdzētu uzlabot sieviešu zināšanas un palielinātu viņu interesi par tām darba tirgus nozarēm, kurās dzimumu stereotipu dēļ ir mazs skaits sieviešu; uzskata, ka stratēģijās ir jāiekļauj aktīva rīcība, mūžizglītība un iedrošinājums meitenēm sākt studijas tādās jomās, ko tradicionāli neuzskata par “sievšķīgām”, piemēram, informācijas tehnoloģijās vai mehānikā, un ar tām ir jāsniedz atbalsts darba un privātās dzīves saskaņošanas pasākumiem gan vīriešiem, gan sievietēm;
4. prasa Komisijai atbalstīt dalībvalstu pasākumus stereotipu izskaušanai un veicināt izglītības un darba pieejamību visiem, nepieļaujot stereotipus;
5. aicina Komisiju un dalībvalstis pārliecinoši un ilgstoši atbalstīt pašreizējo programmu “Daphne” un gaidāmo programmu “Tiesības un pilsonība” kā līdzekli, lai apkarotu vardarbību pret sievietēm, kā arī dzimumu stereotipus;
6. aicina Komisiju un dalībvalstis izstrādāt stratēģijas, lai apkarotu sieviešu diskriminācijas un vardarbības pret sievietēm pamatcēloņus, kuri sakņojas stereotipos un sieviešu un vīriešu nevienlīdzībā, sākot ar dzimumu stereotipu atspēkošanu;

### **Plašsaziņas līdzekļi un kultūra**

7. pievērš uzmanību tam, ka dzimumu stereotipi, kas redzami reklāmās bērnu televīzijas programmu laikā, kā arī pašās televīzijas programmās ir īpaša problēma, jo, iespējams, ietekmē dzimumu socializāciju, un attiecīgi – arī bērnu uzskatus par sevi, ģimenes locekļiem un ārpusi; uzsver, ka ir svarīgi mazināt bērnu atrašanās dzimumu stereotipu ietekmē, iespējams, nodrošinot skolās reālistisku izglītošanu par plašsaziņas līdzekļiem;
8. uzsver, ka dzimumu integrēšanas procesā ir svarīgi pievērst uzmanību arī zēniem, un tāpēc mudina mācībās iekļaut īpaši izstrādātus vingrinājumus, lai pilnveidotu viņu izpratni par stereotipiem;
9. uzsver, ka reklāmā bieži vien pausti diskriminējoši un/vai cieņu pazemojoši vēstījumi, kuri pamatojas uz visiem dzimumu stereotipu veidiem, kas kavē dzimumu līdztiesības stratēģiju īstenošanu; aicina Komisiju, dalībvalstis, pilsonisko sabiedrību un reklāmas pašregulējušās struktūras cieši sadarboties, lai cīnītos pret šādu praksi, jo īpaši, izmantojot efektīvus rīkus, kas garantētu cilvēka cieņas un goda neaizskaramību tirgvedības un reklāmas jomā;
10. norāda arī, ka reklāma var būt efektīvs rīks stereotipu apstrīdēšanai un apkarošanai, kā arī instruments cīņai pret rasismu, seksismu un diskrimināciju, kas veido būtisku mūsdienu daudz kultūras sabiedrības daļu; aicina Komisiju, dalībvalstis un reklāmas speciālistus pastiprināt apmācības un izglītības pasākumus kā līdzekļus stereotipu pārvarēšanai, diskriminācijas apkarošanai un dzimumu līdztiesības veicināšanai, jo īpaši jau agrīnā vecumā; jo īpaši mudina dalībvalstis uzsākt un pilnveidot ciešu sadarbību ar esošajām tirgvedības, komunikācijas un reklāmas mācību iestādēm, lai palīdzētu nodrošināt atbilstošu apmācību attiecīgās nozares nākamajam darbaspēkam;
11. uzsver nepieciešamību rīkot īpašus kursus valsts reklāmas standartu komitejām un pašregulējuma un regulējošām struktūrām par dzimumu stereotipiem plašsaziņas līdzekļos, lai sekmētu izpratni par televīzijā, internetā, tirgvedības un reklāmas kampaņās redzamo dzimumu diskriminējošo tēlu negatīvo ietekmi;

Otrdiena, 2013. gada 12. marts

12. aicina ES visā tās teritorijā izstrādāt izpratnes veidošanas kampaņas par absolūtu neiecietību pret dzimumu diskriminējošiem apvainojumiem vai sieviešu un meiteņu
13. aicina ES un dalībvalstis sadarbībā ar plašsaziņas līdzekļu speciālistiem veikt apmācības un izpratnes veidošanas pasākumus par dzimumu stereotipu kaitīgo ietekmi un atzīto praksi šajā jomā;
14. uzsver, ka ir svarīgi veicināt cieņas pilna sievietes tēla veidošanu un cīnīties pret pastāvošajiem dzimumu stereotipiem, jo īpaši pazemojošu attēlu izplatību, vienlaikus pilnībā ievērojot vārda un preses brīvību;
15. aicina ES un dalībvalstis veikt konkrētus pasākumus, kas uzsākti saistībā ar Eiropas Parlamenta 1997. gada 16. septembra rezolūciju par sieviešu diskrimināciju reklāmā<sup>(1)</sup>;
16. aicina Komisiju palīdzēt dalībvalstīm apkarot meiteņu seksualizēšanu, ne tikai apkopojot nepieciešamos datus, popularizējot atzīto praksi un organizējot informatīvas kampaņas, bet arī sniedzot finansiālu atbalstu dalībvalstīs īstenotajiem pasākumiem, jo īpaši sieviešu organizācijām, kas cīnās pret seksualizāciju un vardarbību pret sievietēm un meitenēm;
17. aicina dalībvalstis īstenot pozitīvas rīcības pasākumus, lai nodrošinātu, ka aizvien vairāk sievietēm ir pieejami vadošie amati plašsaziņas līdzekļos, tostarp augstākie vadošie amati;
18. aicina dalībvalstis veikt pētījumus un apkopot salīdzināmus datus par sievietēm un plašsaziņas līdzekļiem, tostarp par konkrētas iedzīvotāju grupas pārstāvošu sieviešu attēlojumu, piemēram, sieviešu ar invaliditāti vai etnisko minoritāšu pārstāvju attēlojumu;

### ***Izglītība un apmācība***

19. uzsver nepieciešamību īstenot īpašus profesionālās orientācijas kursus pamatskolās, vidusskolās un augstākās izglītības iestādēs, lai informētu jauniešus par dzimumu stereotipu negatīvo ietekmi un aicinātu viņus sākt studijas un strādāt tajās jomās, kas agrāk tika uzskatītas par tipiski "vīrišķīgām" vai "sievišķīgām"; aicina sniegt atbalstu ikvienai darbībai, kuras mērķis ir samazināt dzimumu stereotipu izplatību mazu bērnu vidū;
20. uzsver, ka ir svarīgi sākt veicināt sieviešu un vīriešu līdztiesību jau ļoti agrā bērnībā, lai efektīvi apkarotu ar dzimumu saistītus stereotipus, diskrimināciju un vardarbību, tostarp iekļaujot skolu mācību programmā Vispārējo cilvēktiesību deklarāciju un Eiropas Cilvēktiesību hartu;
21. uzsver, ka izglītības/mācību programmās ir jāpievērš uzmanība vīriešu un sieviešu līdztiesībai, cieņai pret citiem, cieņai jauniešu vidū, cieņpilnai seksualitātei un jebkāda veida vardarbības noraidīšanai un ka ir svarīgi nodrošināt pasniedzējiem apmācību šajā jomā;
22. uzsver, ka ir jānodrošina dzimumu integrācijas process skolās, tāpēc aicina skolas izstrādāt un pielietot izpratnes veidošanas apmācību vingrinājumus un praktiskas nodarbības, kuru mērķis ir veicināt dzimumu līdztiesību akadēmiskajās mācību programmās;
23. uzsver, ka ir jāizstrādā un jāīsteno apmācību kursi, kas paredzēti skolotājiem, uzraudzītājiem, direktoriem un jebkurai citai bērnu izglītības programmā iesaistītai personai, lai viņu rīcībā būtu visi nepieciešamie pedagoģiskie rīki ar dzimumu saistītu stereotipu izskaušanai un vīriešu un sieviešu līdztiesības veicināšanai;
24. norāda – lai gan vairumā ES valstu ir izstrādātas dzimumu līdztiesības politikas augstākās izglītības jomā, gandrīz visu politiku un projektu uzmanības centrā ir jaunas sievietes; tāpēc aicina dalībvalstis izstrādāt vispārējas valsts stratēģijas un iniciatīvas dzimumu stereotipu izskaušanai augstākajā izglītībā un vērst tās uz jauniem vīriešiem;
25. aicina atbilstoši sagatavot skolotājus un pasniedzējus gan formālās, gan neformālās izglītības jomā, nodrošinot būtisku apmācību par sieviešu/meiteņu un vīriešu/zēnu līdztiesību un ar to saistītas dažādu ļaunprātīgas izmantošanas veidu un seksuālās vardarbības atpazīšanu un reaģēšanu uz to;

<sup>(1)</sup> OV C 304, 6.10.1997, 60. lpp.



**Otrdiena, 2013. gada 12. marts**

26. uzsver, ka ir jāizstrādā politika, kurā ir pievērsta uzmanība dzimumu stereotipu izskaušanai no ļoti agrīna vecuma un pasniedzēju un studentu izpratnes palielināšanai, un kas iedrošina un atbalsta gan jaunu sievieti, gan vīriešu profesionālās darbības dažādošanu;
27. aicina ES un dalībvalstis īstenot aktīvu politiku, lai nodrošinātu, ka izglītība un izglītības sistēmas ir pieejamas meitenēm, kuras pārstāv minoritāšu grupas un migrantu kopienas;
28. aicina dalībvalstis novērtēt mācību programmu un skolu mācību grāmatu saturu tādas reformas veikšanai, kuras rezultātā dzimuma jautājumi tiktu integrēti visos mācību materiālos kā transversāla tēma, lai izskaustu dzimumu stereotipus un izceltu sievieti ieguldījumu un nozīmi vēsturē, literatūrā, mākslā u. c. jomās, tostarp, sākot jau ar pirmajiem skolas gadiem;
29. aicina ES veicināt Eiropas dimensiju izglītībā, piemēram, nodrošinot labas prakses apmaiņu dzimumu līdztiesības jomā kā izglītības rīku un izstrādājot un apkopojot ar dzimumu saistītu statistiku par visiem izglītības aspektiem valstu un ES līmenī;
30. aicina ES iekļaut kvantitatīvus un kvalitatīvus dzimumu līdztiesības rādītājus visās novērtēšanas programmās, kuru mērķis ir novērtēt izglītības kvalitāti Eiropas skolās;

**Darba tirgus**

31. vērš uzmanību uz pieaugošajām bažām par dzimumu stereotipu negatīvo ietekmi uz vīriešu un sievieti darba samaksas atšķirībām 16,4 % apmērā un aicina Komisiju un dalībvalstis ņemt vērā šīs bažas, izstrādājot jaunas politikas;
32. uzsver, ka pieejamā informācija liecina, ka sievietes saņem mazāku finansiālo atlīdzību par savu kvalifikāciju un pieredzi nekā vīrieši, un daļēji tas ir tāpēc, ka sievieti darbs tradicionāli tiek uzskatīts par papildinājumu ģimenes ienākumiem, kam ir bijusi būtiska nozīme procesā, kurā radās un saglabājās vīriešu un sievieti atšķirīgā darba samaksa;
33. uzsver nepieciešamību īstenot izpratnes palielināšanas darbības, lai informētu darba devējus un darba ņēmējus par saikni starp dzimumu stereotipiem un darba samaksas un darba pieejamības atšķirībām starp dzimumiem, informētu pārējās ieinteresētās personas sabiedrībā par to, ka dzimumu stereotipi mazina sievieti iespējas gan darba tirgū, gan privātajā dzīvē, lai veicinātu pārredzamību sabiedriskajos un privātajos uzņēmumos un aģentūrās un garantētu vienādu samaksu par vienādu un līdzvērtīgu darbu;
34. aicina dalībvalstis pārskatīt darba samaksas struktūru profesijās un arodos, kuros pārsvarā ir nodarbinātas sievietes, tādējādi izskaužot dzimumu stereotipus, kuru pamatā ir darba samaksas atšķirības problēma; aicina dalībvalstis, darba devējus un arodbiedrību kustības izstrādāt un īstenot lietderīgus un specifiskus darba novērtēšanas rīkus, lai palīdzētu noteikt līdzvērtīgu darbu un tādējādi nodrošinātu vienlīdzīgu samaksu vīriešiem un sievietēm;
35. mudina dalībvalstis izstrādāt politiku, lai palielinātu strādājošiem vecākiem pieejamu lētu un augstas kvalitātes bērnu aprūpes struktūru skaitu visā Eiropā un lai palīdzētu izveidot struktūras, kas dotu iespēju uzņēmumos strādājošiem vecākiem saskaņot ģimenes un profesionālo dzīvi, jo īpaši, atbalstot uzņēmumu bērnu aprūpes pakalpojumu izveidi un turpmāku īstenošanu; mudina dalībvalstis uzlabot arī aprūpes iestāžu nodrošinājumu citām aprūpējamo kategorijām (vecāka gadagājuma cilvēkiem, invalīdiem, trūcīgām personām), tādējādi veicinot sievieti aktīvu dalību nodarbinātībā, saskaņojot profesionālo un ģimenes dzīvi;
36. aicina Komisiju un dalībvalstis nodrošināt elastīgas darba iespējas un piemērotus bērna kopšanas atvaļinājuma veidus gan vīriešiem, gan sievietēm;
37. uzsver, ka dzimumu stereotipiem ir tendence piepildīties, un, nekad nedodot sievietēm iespēju sevi pierādīt, viņas nekad nevarēs pārvarēt šķēršļus, kas kavē viņu izaugsmi;
38. aicina Komisiju un dalībvalstis atbalstīt sievieti iesaistīšanos uzņēmējdarbībā un pašnodarbinātības shēmās, nodrošinot atbilstošu apmācību, finansējumu un atbalstu;

Otrdiena, 2013. gada 12. marts

39. atgādina Komisijai, ka darba samaksas atšķirības starp dzimumiem īpaši skar vecāka gadagājuma sievietes un tas ietekmē arī pensijas, kas palielina ārkārtējas un pastāvīgas nabadzības risku, tiklīdz sievietes ir sasniegušas pensionēšanās vecumu;

40. norāda, ka jauno ES pensionēšanās noteikumu rezultātā palielinās varbūtība, ka vecāka gadagājuma sievietes nokļūs nabadzībā, sasniedzot pensionēšanās vecumu; tāpēc uzsver, cik svarīgi ir neatbalstīt nekādus Baltās grāmatas grozījumus, kas palielina vīriešu un sieviešu pensijas atšķirības;

41. aicina Komisiju novērtēt ES direktīvas par seksuālu uzņēmīgo darbavietā īstenošanu un izstrādāt ziņojumu par nepilnībām un problēmām, lai stiprinātu dalībvalstu tiesību aktus un pasākumus;

### ***Ekonomisko un politisko lēmumu pieņemšana***

42. pievērš uzmanību tam, ka 2009. gadā sieviešu pārstāvība valstu valdībās bija 23 %, un atbalsta saistošu kvotu ieviešanu, lai palielinātu sieviešu skaitu valstu valdībās un parlamentos un reģionālajā un pašvaldību līmenī, kā arī ES iestādēs; mudina īstenot arī izpratnes veidošanas un stimulējošas kampaņas, kas iedrošinātu sievietes būt politiski aktīvākām un kandidēt vietējā vai valsts mēroga valdības vēlēšanās;

43. atgādina, ka Eiropas Parlamenta vēlēšanas 2014. gadā, pēc kurām tiks izveidota nākamā Eiropas Komisija un nosaukti kandidāti ES “vadošajiem amatiem”, ir iespēja virzīties uz paritātes demokrātiju ES līmenī un ES rādīt piemēru šajā jomā;

44. aicina dalībvalstis atbalstīt paritāti, piedāvājot sieviešu un vīriešu kandidatūras Eiropas komisāra amatam; aicina Komisijas nominēto priekšsēdētāju, veidojot Komisiju, tiekties pēc paritātes; aicina pašreizējo Komisiju publiski atbalstīt šo procedūru;

45. atgādina, ka 2010. gadā tikai 12 % valdes locekļu Eiropā bija sievietes; atbalsta Komisijas vēlmi noteikt saistošas kvotas attiecībā uz sievietēm atbildīgos amatos lielākajos biržās sarakstā iekļautos uzņēmumos;

### ***Citas darbības***

46. aicina dalībvalstis no jauna izvērtēt savu pieeju vīriešiem un sievietēm darba tirgū un mehānismiem, kas darba ņēmējiem dod iespēju saskaņot darba un ģimenes dzīvi, jo stereotipi var palielināt profesiju segregāciju un darba samaksas atšķirības starp dzimumiem;

47. aicina dalībvalstis krimināltiesību politikā par prioritāti noteikt vardarbības pret sievietēm apkarošanu; šajā sakarībā iedrošina dalībvalstis iedibināt sadarbību starp tieslietu iestādēm un valsts policijas dienestiem un apmainīties ar atzīto praksi;

48. uzsver, ka ir jācīnās pret jebkāda veida vardarbību pret sievietēm; aicina Komisiju un dalībvalstis īstenot saskaņotus pasākumus, tostarp sabiedrības izpratnes veidošanas un informēšanas kampaņas par dzimumu vardarbību, kā arī stratēģijas, kuru mērķis ir mainīt sabiedrības stereotipus par sievietēm ar izglītības un plašsaziņas līdzekļu starpniecību, un iedrošināt apmaiņu ar atzīto praksi; atkārtoti nepieciešamību strādāt gan ar upuriem, gan agresoriem, lai panāktu, ka viņi vairāk apzinās izdarīto, un lai veicinātu to stereotipu un sociāli veidojušos pieņēmumu maiņu, kuri ļauj saglabāties apstākļiem, kas rada šāda veida vardarbību un pieļauj tās akceptēšanu;

49. aicina Komisiju un dalībvalstis sekmēt dzimumu līdztiesību un sieviešu iespēju veicināšanu, tostarp informatīvas kampaņas, kurās ir cildināta sieviešu nozīme un līdzdalība politikas, ekonomikas, sociālajā, sporta, veselības, mākslas, zinātnes pasaulē un visos pārējos sabiedrības līmeņos;

50. uzskata, ka ir nepieciešami normatīvi un nenormatīvi pasākumi gan valsts, gan ES līmenī, lai izskaustu stereotipus un novērstu darba samaksas atšķirību, veicinātu sieviešu dalību nozarēs ar vīriešu pārsvaru un palielinātu sieviešu prasmju un ekonomiskās darbības rādītāju atzišanu darbavietā, lai pārvarētu horizontālo un vertikālo atstumtību un palielinātu sieviešu skaitu lēmējstruktūrās politikā un uzņēmējdarbībā;



**Otrdiena, 2013. gada 12. marts**

51. aicina Komisiju un dalībvalstis īstenot noteiktus politikas pasākumus, lai izskaustu dzimumu stereotipus un iedrošinātu vīriešus un sievietes uzņemties vienlīdzīgu mājsaimniecības un bērnu aprūpes pienākumu daļu, jo īpaši radīt stimulus vīriešiem doties bērnu kopšanas un paternitātes atvaļinājumā, kas stiprinās viņu kā tēvu tiesības, nodrošinās lielāku sieviešu un vīriešu līdztiesību un atbilstošāku ģimenes un mājsaimniecības pienākumu sadali, kā arī uzlabos sievietes iespējas pilnvērtīgi piedalīties darba tirgū; aicina arī dalībvalstis pārliecināt darba devējus pieņemt ģimenēm labvēlīgus pasākumus;
52. aicina Komisiju un dalībvalstu valdības veicināt pētījumus par dzimumu stereotipizēšanu un turpināt vākt statistikas datus par dzimumu stereotipiem, izstrādājot atbilstīgākus rādītājus par dzimumu stereotipizēšanu;
53. atgādina Komisijai, ka dzimumu līdztiesība ir noteikta Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 23. pantā;
54. aicina Komisiju un dalībvalstis atbalstīt vīriešu un sievietes nodarbinātības potenciālu dažādās profesijās, lai nodrošinātu darba tirgus prasību izpildi un vienādas iespējas abiem dzimumiem;
55. aicina Komisiju cīnīties pret jebkāda veida vardarbību, diskrimināciju un stereotipiem, kas vērsti pret sievietēm, lai viņas varētu pilnvērtīgi izmantot visas savas cilvēktiesības;
56. aicina Komisiju mudināt dalībvalstis pildīt Eiropas Dzimumu līdztiesības paktā pausto apņemšanos;
57. aicina Eiropas Dzimumu līdztiesības institūtu un citus dzimumu līdztiesības institūtus veicināt turpmākus pētījumus par dzimumu stereotipu pamatcēloņiem un par stereotipu ietekmi uz dzimumu līdztiesību un uzsver nepieciešamību apmainīties ar jaunām idejām un pētījumiem par atzīto praksi, lai samazinātu dzimumu stereotipu dalībvalstīs un ES iestādēs;
58. atgādina Komisijai par Parlamenta 2008. gada 3. septembra rezolūciju par to, kā tirdzniecība un reklāma ietekmē sieviešu un vīriešu līdztiesību, un aicina Komisiju īstenot šajā rezolūcijā paustos ieteikumus;
59. aicina ES un dalībvalstis īstenot izpratnes veidošanas, izglītības un apmācības kampaņas, lai cīnītos pret diskriminējošām kultūras normām un izkļiedētu dominējošos dzimumu diskriminējošos stereotipus un sociālo stigmatizāciju, kas attaisno un nostiprina vardarbību pret sievietēm, un nodrošinātu, ka vardarbību nevar pamatot ar ieražām, tradīcijām vai reliģiskiem apsvērumiem;
60. aicina ES un dalībvalstis veicināt apmaiņu ar labiem paraugiem, sekmēt dalībvalstu mācīšanos no citu dalībvalstu pieredzes, kā arī paredzēt finansēšanas iespējas ES un dalībvalstu līmeņa kampaņām, kuras ir vērstas uz dzimumu stereotipu izskaušanu;
61. aicina ES novērst pastāvošās nepilnības attiecībā uz Eiropas tiesību aktu piemērošanu rases un dzimuma diskriminācijas jomā un ierosināt jaunus tiesību aktus, lai nodrošinātu sieviešu un vīriešu līdztiesību izglītībā un plašsaziņas līdzekļos;
62. aicina ES un dalībvalstis izstrādāt drošības pasākumus (kā tiesībsargu vai plašsaziņas līdzekļu uzraudzības iestādes, kurās darbojas speciālisti dzimumu līdztiesības jomā), lai nodrošinātu, ka rūpnieciskajos rīcības kodeksos ir iekļauts dzimumu līdztiesības aspekts, šie kodeksi tiek ievēroti un sabiedrībai attiecīgā gadījumā ir iespēja iesniegt sūdzību;
- o  
o o
63. uzdod priekšsēdētājam nosūtīt šo rezolūciju Padomei, Komisijai, kā arī dalībvalstu valdībām un parlamentiem.